

مقایسه تأثیر برگزاری ژورنال کلاب به شیوه نوین در مقایسه با روش معمول بر تغییر نگرش دستیاران تخصصی بیهوشی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز

منصور مسجدی^۱، راضیه نشاط‌آور^{۲*}، شهلا دشتی^۳، فرید زند^۴، مهرداد عسکریان^۵، علی مهبودی^۶، مهسا سمیعی^۷

۱. فوق تخصص مراقبت‌های ویژه، استادیار، گروه بیهوشی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات بیهوشی و مراقبت‌های ویژه، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۲. کارشناس مدارک پزشکی، کارشناس ارشد آموزش پزشکی، دفتر توسعه آموزش، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۳. پزشک عمومی، دفتر توسعه آموزش، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۴. فوق تخصص مراقبت‌های ویژه، استادیار، گروه بیهوشی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات بیهوشی و مراقبت‌های ویژه، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۵. متخصص پزشکی اجتماعی، استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۶. دکتری تخصصی زبان انگلیسی، استادیار، گروه زبان انگلیسی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران
۷. کارشناس مدارک پزشکی، دفتر توسعه آموزش، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

• دریافت مقاله: ۹۳/۴/۱۴   آخرین اصلاح مقاله: ۹۳/۶/۱۵   • پذیرش مقاله: ۹۳/۶/۱۶

زمینه و هدف: ژورنال کلاب یکی از روش‌های کلاسیک آموزش پزشکی با بیش از ۱۰۰ سال سابقه است که از آن می‌توان در آموزش ارزیابی نقادانه، پزشکی مبتنی بر شواهد، طراحی تحقیق، آمار برای دستیاران پزشکی و نیز مفاهیم آموزشی استفاده نمود. هدف از انجام این مطالعه، ارزیابی نگرش دستیاران تخصصی گروه بیهوشی نسبت به رایج ژورنال کلاب به روش جدید (با حضور متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار) بود. روش کار: مطالعه مداخله‌ای و مقطعی حاضر در بخش مراقبت‌های ویژه بزرگسالان (ICU یا Intensive care unit) بیمارستان نمازی شیراز انجام شد. از ۵۰ نفر اعضای هیأت علمی و دستیاران سال دوم و بالاتر، گروه بیهوشی که در ژورنال کلاب به هر دو شیوه نوین و قدیمی شرکت کرده بودند، نظرات ۳۶ نفر برگشت داده شد. با همکاری دفتر توسعه آموزش و گروه بیهوشی دانشکده پزشکی برای نظرسنجی در مورد این روش، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای با ۱۹ سؤال تنظیم گردید و روایی آن به تأیید کارشناسان آموزشی رسید. پایایی پرسش‌نامه به وسیله ضریب Cronbach's alpha بالای ۹۰ درصد گزارش شد.

یافته‌ها: در گروه مداخله (ژورنال کلاب با حضور متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار) نسبت به جلسات معمول ژورنال کلاب گروه بیهوشی تفاوت آماری معنی‌داری بین نمره هر سؤال دو پرسش‌نامه وجود داشت. مهم‌ترین تأثیر از نظر شرکت‌کنندگان شامل فهم واژه‌های آماری، روش‌های انجام مطالعه، نگرش مثبت نسبت به مفید بودن ارتباطات بین رشته‌ای، نقد مقاله در به کارگیری نتایج در عملکرد بالینی، ایجاد مهارت نقد مقاله، ایجاد انگیزه بیشتر در پژوهش‌های بعدی، علاقمندی به شرکت در ژورنال کلاب‌های بعدی و توصیه به سایر همکاران جهت شرکت در ژورنال کلاب بود. همچنین ضریب همبستگی Spearman مشخص کرد که هرچه تعداد دفعات شرکت در ژورنال کلاب بیشتر شد، سطح آگاهی افراد افزایش یافت و خواستار برگزاری جلسات بیشتری بودند.

نتیجه‌گیری: شرکت‌کنندگان اذعان داشتند که بار علمی بالاتری کسب نمودند و در مجموع از برگزاری چنین روش آموزشی نوینی رضایت داشتند. از لحاظ قابلیت تعمیم و اجرا در سایر مراکز آموزشی می‌توان روش پیشنهاد شده را برای دیگر رشته‌های تخصصی گروه‌های پزشکی در سطح دانشکده نیز اجرا نمود و به نتایج موثق و معتبرتری دست یافت و در صورت کسب نتایج به صورت الگوی کشوری پیشنهاد نمود.

کلید واژه‌ها: ژورنال کلاب، نگرش، شیوه نوین، دستیاران تخصصی، مراقبت‌های ویژه

*نویسنده مسؤول: دفتر توسعه آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، شیراز، ایران

• تلفن: ۰۷۱۱-۲۳۴۹۳۳۱   • شماره: ۰۷۱۱-۲۳۴۹۳۳۱

Email: meshatavar@yahoo.com

مقدمه

نارسایی‌هایی مانند بی‌نظمی و برگزاری غیر مستمر جلسات، کمبود زمان آموزش، آمادگی ناکافی علمی برگزارکنندگان و عدم مشارکت فراگیران باعث نقص در برگزاری آن می‌گردد (۵). در روش سنتی ژورنال کلاب، بر روی مباحث آماری و نوع مطالعه و ارزیابی مقاله نقدی صورت نمی‌گیرد و بحث بیشتر بر روی نظریات پزشکی می‌باشد.

با توجه به مقالاتی که روزانه در مجلات معتبر علمی چاپ می‌گردد و رو به افزایش می‌باشد، به نظر می‌رسد که در تفسیر مقالات باید نوع مطالعه و بحث‌های آماری مورد نقد و بررسی قرار گیرد (۴). بنابراین برگزاری چنین جلساتی به ویژه با حضور متخصصین پزشکی اجتماعی یا متخصص آمار می‌تواند تأثیر مفیدتری در فهم، ارزیابی و نقد علمی مقاله داشته باشد و اهداف موفقیت یک ژورنال کلاب خوب را ایجاد نماید. برای رسیدن به این هدف، برای اولین بار ضرورت برگزاری جلسات به طور مستمر و با مشارکت گروه پزشکی اجتماعی یا آمار احساس شد تا اصول و مهارت آموزش به چالش کشیده شود و تشویقی برای شرکت کنندگان محسوب گردد. این پژوهش برای اولین بار در سطح دانشکده پزشکی در ژورنال کلاب‌های بخش مراقبت‌های ویژه (ICU یا Intensive care unit) بزرگسالان گروه بیهوشی بیمارستان نمازی شیراز انجام شد.

از اهداف مطالعه حاضر، آموزش مفاهیم و مطالب آماری و نقد مقاله علاوه بر آرایه مطالب علمی با حضور متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار بود تا تأثیر و فواید این حضور در جلسات ژورنال کلاب بررسی گردد.

روش کار

این مطالعه به صورت مداخله‌ای در بخش ICU بزرگسالان بیمارستان نمازی شیراز انجام شد. از کل ۵۰ نفر اعضای هیأت علمی و دستیاران سال دوم و بالاتر گروه بیهوشی که در ژورنال کلاب شرکت کرده بودند، نظرات ۳۶ نفر برگشت داده شد. ۱۰ نفر از دستیاران جدیدالورود سال اول که در ژورنال

ژورنال کلاب یکی از روش‌های کلاسیک آموزش پزشکی است که قدمت آن به سال‌های ۴۵-۱۸۳۵ بر می‌گردد و بیش از ۱۰۰ سال سابقه دارد. اولین بنیانگذار ژورنال کلاب، جراحی انگلیسی به نام James Paget بود که مطالعه دسته جمعی ژورنال‌ها را با گروه کوچکی در سال‌های ۱۸۳۵ تا ۱۸۵۴ در اتاق کوچکی در نزدیکی بیمارستان بارتلمیو لندن شروع کرد. برگزاری ژورنال کلاب به روش حل مسأله نیز اولین بار توسط جورابچی معرفی گردید. در حال حاضر به دلیل قابلیت انعطاف و تطابق این روش با بسیاری از اهداف آموزشی، می‌توان از آن به عنوان روش Evidence based medicine در زمینه‌های مختلفی مانند آموزش ارزیابی نقادانه، پزشکی مبتنی بر شواهد، طراحی تحقیق، آموزش آمار برای دستیاران پزشکی و نیز مفاهیم آموزشی استفاده نمود (۱، ۲).

بنابراین بهره‌گیری از دانش افراد به صورت کار تیمی و تأثیر اجرای بهینه این روش آموزشی بر نگرش افراد ذی‌نفع که در راه دستیابی به این اهداف کمک کننده باشد، موضوع جدید و قابل تأملی برای مطالعه است.

ژورنال کلاب در بیشتر مراکز آموزش پزشکی مورد استفاده قرار می‌گیرد. از مهم‌ترین نکات این روش موفق می‌توان به داشتن اهداف روشن از برگزاری آن و انتخاب مقالات سطح بالا هم از نظر بالینی و کاربردی و هم از نظر سطح کیفی شواهد اشاره کرد. لازم به ذکر است یک ژورنال کلاب در صورتی مؤثر می‌باشد که یک رهبر داشته باشد (۳، ۱). با این روش مهارت نقد انتقادی، پزشکی مبتنی بر شواهد، تحقیق، استفاده از تحقیقات، یادگیری مادام‌العمر و برخورد اجتماعی یاد گرفته می‌شود و ارتقا می‌یابد (۴، ۱).

عوامل مختلفی بر موفقیت ژورنال کلاب مؤثر هستند که از آن جمله می‌توان منظم بودن جلسات، داشتن هدف مشخص، حضور مستمر و مؤثر شرکت کنندگان و انتخاب روش مناسب جهت برگزاری جلسات را نام برد (۲). با وجود اهمیتی که ژورنال کلاب در فهم مطالب و تحقیقات آموزشی دارد، اما

برای استادان، فلوشیپ‌ها، متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار و دستیاران حاضر در روتیشن ارسال می‌گردد. سپس یک گروه سه نفره از استاد، فلوشیپ و دستیار مسئولیت یک مقاله را بر عهده می‌گیرند و به مدت ۳۰ دقیقه آن را به صورت اسلاید در ژورنال کلاب ارائه می‌نمایند. پرسش‌ها و نظرات به صورت فعال توسط استادان و متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار جهت فهم و درک بهتر مطالب ارائه می‌گردد و به پرسش‌های مطرح شده در انتهای هر مقاله پاسخ مناسب داده می‌شود.

ابتدا در مورد نحوه تکمیل پرسش‌نامه به شرکت کنندگان توضیح داده شد و پاسخدهی به پرسش‌نامه اختیاری بود. پرسش‌نامه در هر دو نوع جلسات مذکور توزیع و در پایان جمع‌آوری شد. داده‌های جمع‌آوری شده توسط آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی و با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۵ (version 15, SPSS Inc., Chicago, IL) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه با استفاده از نظرات اعضای هیأت علمی و کارشناسان آموزش پزشکی مورد تأیید قرار گرفت و پایایی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha بالای ۹۰ درصد محاسبه گردید.

مقایسه سؤالات در گروه مداخله (ژورنال کلاب با حضور متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار) با جلسات معمولی ژورنال کلاب توسط آزمون Wilcoxon نشان داد که تفاوت آماری معنی‌داری بین مجموع نمره هر سؤال به تفکیک دو پرسش‌نامه وجود داشت و ۷ سؤال از مجموع سؤالات (۱۹ سؤال) از نظر شرکت کنندگان جزء مهم‌ترین تأثیر ژورنال کلاب به روش نوین نسبت به سایر بخش‌ها بود؛ در حالی که رسیدن به چنین نتایجی در جلسات معمول ژورنال کلاب چشمگیر نبود ($P < 0.05$) (جدول ۱).

کلاب شرکت نداشتند، وارد مطالعه نشدند. اجرای پژوهش از فروردین سال ۱۳۹۱ به صورت ماهیانه یک بار شروع شد و تاکنون به طور مستمر ادامه دارد.

گروه هدف تمام دستیاران تخصصی سال دوم و بالاتر، فلوشیپ‌ها و استادان بخش ICU بودند که هم در بخش ICU (ژورنال کلاب با معرفی یک عضو هیأت علمی پزشکی اجتماعی یا آمار از گروه مربوط) و هم در جلسات معمولی ژورنال کلاب گروه بیهوشی (با حضور اعضای هیأت علمی رشته خودشان) شرکت نمودند، اما تفکیک آماری در مورد سن، جنس، سابقه تحصیلات و سابقه کار صورت نگرفت. اجرای این طرح ابتدا در مرکز تحقیقات و ICU گروه بیهوشی و سپس در شورای آموزشی - پژوهشی دانشکده تأیید گردید.

فاز اول: برای نظرسنجی این روش با توجه به نظر استادان، دستیاران، فلوشیپ‌ها و متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار و انتظاراتی که از ژورنال کلاب داشتند و با همکاری دفتر توسعه آموزش و گروه بیهوشی دانشکده پزشکی، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای با ۱۹ سؤال در طیف لیکرت ۵-۱ تنظیم و از پرسش‌نامه یکسانی در هر دو گروه استفاده شد. مواردی مانند ارتقای علمی، افزایش دانش، میزان علاقمندی به برگزاری جلسات، افزایش انگیزه برای انجام پژوهش، افزایش مهارت علمی و افزایش مهارت ارزیابی نقادانه در سؤالات مورد استفاده قرار گرفت.

فاز دوم: هر ماه ۳ دستیار ارشد و ۳ دستیار جونیور (Junior) در بخش ICU دوره می‌بینند. جلسات ژورنال کلاب ماهیانه یک بار با حضور همه استادان بخش ICU، یک عضو هیأت علمی از گروه پزشکی اجتماعی یا آمار، کلیه فلوشیپ‌ها و دستیاران روتیشن ICU برگزار می‌گردد.

اطلاع‌رسانی قبلی یک هفته تا ده روز قبل از برگزاری ژورنال کلاب به استادان، دستیاران، فلوشیپ‌ها و متخصص پزشکی اجتماعی یا آمار انجام شد. هر ماه سه مقاله در مجلات معتبر خارجی با توجه به اولویت‌های آموزشی و درمانی توسط معاون آموزشی دستیاران در بخش ICU انتخاب و متن مقاله

جدول ۱: مهم‌ترین بخش‌های مؤثر در ارتقای مهارت شرکت کنندگان در ژورنال کلاب با حضور متخصص پزشکی اجتماعی

P	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداکثر نمره	حداقل نمره	تعداد پاسخ بر حسب نفر	آیتم‌های مؤثر
۰/۰۴۰	۳/۸۰ $\pm$ ۰/۸۰	۵	۱	۳۶	با واژه‌های آماری و روش‌های انجام مطالعه بهتر آشنا شدم.
۰/۰۱۰	۳/۸۰ $\pm$ ۰/۷۵	۵	۱	۳۶	انگیزه من در انجام پژوهش‌های بعدی تقویت گردید.
۰/۰۱۰	۳/۸۰ $\pm$ ۰/۸۲	۵	۱	۳۶	نگرش من در ارتباط با مفید بودن ارتباطات بین رشته‌های مختلف در فهم مطالب تقویت گردید.
۰/۰۳۰	۳/۸۰ $\pm$ ۰/۷۰	۵	۱	۳۶	نقد مقاله در به کارگیری نتایج در عملکرد بالینی من مؤثر بود.
۰/۰۱۰	۳/۸۴ $\pm$ ۰/۷۶	۵	۱	۳۲	در نقد یک مقاله بدون تأثیر پذیرفتن از نام و عنوان ژورنال به من کمک کرد.
۰/۰۰۹	۳/۹۷ $\pm$ ۰/۷۹	۵	۱	۳۴	علاقه من به شرکت در جلسات ژورنال کلاب بعدی افزایش یافت.
۰/۰۳۰	۴/۰۶ $\pm$ ۰/۷۸	۵	۱	۳۳	به سایر همکاران/ دستیاران جهت شرکت در جلسه توصیه می‌نمایم.

اختلاف آماری معنی‌داری بین مجموع نمره کل دو پرسش‌نامه با استفاده از مقایسه تفاوت میانگین و آزمون Paired t مشاهده نشد ($P > /۰۵۰$) (جدول ۲).

ضریب همبستگی Spearman مشخص نمود که هرچه تعداد دفعات شرکت در ژورنال کلاب بیشتر بود، سطح آگاهی افراد افزایش یافت و افراد خواستار برگزاری جلسات بیشتری بودند ($r = ۰/۶$, $P < ۰/۰۵۰$).

جدول ۲: مقایسه میانگین نمره کل به تفکیک پرسش‌نامه

P	ضریب اطمینان در سطح ۹۵ درصد	میانگین $\pm$ انحراف معیار	تعداد	
-	-	۷۰/۲۷ $\pm$ ۱۳/۳۳	۳۶	جلسات ژورنال کلاب به شیوه نوین
-	-	۶۶/۶۹ $\pm$ ۱۳/۲۳	۳۶	جلسات ژورنال کلاب تخصصی
۰/۱۷۰	۸/۸۴	۳/۵۸ $\pm$ ۱۵/۵۶		تفاوت میانگین

از دانش پزشکی را به دست آورد و ژورنال کلاب می‌تواند نقش مهمی را در این امر ایفا کند (۶). یکی از مشکلات و نقاط ضعف آموزش، عدم ایجاد چنین مهارتی در فراگیران است که تهدیدی برای بار درمان کشور محسوب می‌گردد؛ چرا که آموزش قوی و مدیریت بحران بار بیماری در جامعه یکی از مسایل مهم و دغدغه سیاست وزارتخانه می‌باشد. برگزاری جلسات قوی علمی (فهم، کاربرد، نقد و ارزیابی) در طول آموزش می‌تواند از ایجاد چنین مشکلاتی جلوگیری کند و اهرم مناسبی در آموزش باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به رسالت دانشگاه در تربیت نیروی انسانی و مدت زمانی که صرف یک پزشک متخصص ماهر و دارای قابلیت می‌شود، انتظار می‌رود یک دستیار که در آینده به عنوان یک متخصص در حرفه خود دارای مسئولیت بالایی است، بتواند هم به عنوان یک پزشک و هم به عنوان یک پاسخگو به جامعه فعالیت کند؛ به ویژه در مدت زمانی که یک دستیار آموزش می‌بیند باید بتواند مهارت جستجو، ارزیابی و استفاده کاربردی

پنج مورد «شناسایی مشکل بیمار، توانایی جستجوی کارآمد و مؤثر، توانایی ارزیابی نقادانه شواهد، درک کامل نتایج مطالعه و تلفیق شواهد با تمام جوانب یادگیری در مورد بیمار» به منظور تعیین بهترین گزینه برای مراقبت بالینی از بیمار در برگرد (۱) که در مطالعه حاضر نیز همین موارد ذکر شد.

بیشتر مطالعات گزارش کرده‌اند که تغییر در نحوه برگزاری ژورنال کلاب، در ایجاد مهارت‌های دانش و نقد مقاله شرکت کنندگان مؤثر است (۷، ۳) که با نتایج مطالعه حاضر همسو می‌باشد. مطالعه Kuhn و همکاران نشان داد که کمبود زمان و بودجه و نبود اعضای هیأت علمی آموزش دیده عامل تأثیرگذاری در برگزاری ژورنال کلاب است (۷).

با توجه به هدف مطالعه (مداخله در برگزاری ژورنال کلاب) و از طرفی با توجه به سیاست وزارتخانه مبنی بر اجرای روش‌های نوین آموزش و تدریس، این شیوه نوین برگزاری موجب ارتقای نحوه برگزاری ژورنال کلاب، کاربرد ارتباطات مفید بین گروهی، درک و به کارگیری پزشکی مبتنی بر شواهد و رسیدن به وضع مطلوب برای افزایش صلاحیت بالینی در دستیاران می‌شود و با رسالت تربیت نیروی انسانی کارآمد منطبق است و مشکلات برگزاری ژورنال به روش سنتی را ندارد.

از محدودیت‌های مطالعه حاضر، زمان محدود جهت تکمیل پرسش‌نامه بود؛ چرا که دستیابی به دستیاران و اعضای هیأت علمی مشکل می‌باشد. در طراحی مطالعه از پرسش‌نامه‌ای استفاده شد که سؤالات آن برای تمام رشته‌های تخصصی گروه‌های پزشکی قابل استفاده و در سطح دانشگاه مفید است. پیشنهاد می‌گردد که این روش آموزشی در سایر رشته‌ها راه‌اندازی شود و ارزیابی آن با نظرسنجی توسط پرسش‌نامه انجام گیرد.

نتیجه‌گیری:

شرکت کنندگان اذعان داشتند که بار علمی بالاتری کسب نمودند و در مجموع از برگزاری چنین روش آموزشی نوینی

بنابراین تعیین روشی که از نظر اعضای هیأت علمی و دستیاران مورد قبول باشد، بسیار مهم است. از این روش‌های قابل اجرا و عدم نیاز به امکانات خاص مانند صرف بودجه راحت‌تر می‌تواند اجرا گردد.

مطالعه‌ای بر روی دستیاران گروه بیهوشی گزارش کرد که برگزاری ژورنال کلاب به طور مؤثری دستیاران را درگیر نموده، مهارت تحقیق و اپیدمیولوژی و سنجش نقادانه را در آن‌ها افزایش می‌دهد (۶) که با مطالعه حاضر همخوانی دارد. اجرای چنین فرایندی فرصتی را فراهم می‌نماید تا دید نقادانه و علمی و علاقمندی برای کسب توانمندی در شرکت کنندگان ایجاد گردد، نحوه برخورد با اطلاعات پزشکی در متخصصین تغییر کند، کیفیت آموزشی در عمل افزایش می‌یابد، خیلی از متخصصین به سمت پژوهش در رشته خود گرایش پیدا خواهند کرد و در نهایت نواندیشی جدیدی در دستیار نسبت به رشته خود ایجاد می‌شود؛ چرا که توان علمی و قدرت تجزیه و تحلیل دستیار بالاتر می‌رود.

به نظر می‌رسد که چندین عامل مهم در سازماندهی و هدایت یک ژورنال کلاب مؤثر باشد که بر روی فعالیت شرکت کنندگان و کسب دانش و مهارت آن‌ها تأثیرگذار است (۳). مطالعه مشابهی در دانشگاه علوم پزشکی تبریز نشان داد که یادگیری فراگیران برای قسمت نتایج مقاله در ژورنال کلاب‌هایی که بر اساس پزشکی مبتنی بر شواهد برگزار می‌گردد، بیشتر است و آنان می‌توانند به عنوان‌های مهم و مورد علاقه در رشته مربوط به خود دست یابند (۴).

در یک نظرسنجی از دستیاران طب داخلی نیویورک، سه هدف اصلی از برگزاری ژورنال کلاب شامل «یاد دادن مهارت‌های ارزیابی نقادانه، تأثیر بر روی طبابت بالینی و به روز نگه داشتن اطلاعات پزشکی» بود (۱) که در مطالعه حاضر دستیاران نیز این موارد از مهم‌ترین تأثیرات برگزاری ژورنال کلاب به شیوه نوین ذکر شد.

امروزه اهداف برگزاری ژورنال کلاب‌ها به سوی طبابت مبتنی بر شواهد رفته است و می‌تواند توانمندی دستیار را در

می‌توان گفت که با توجه به پیامد مثبت ناشی از نتایج پژوهش، می‌توان روش نوین پیشنهاد شده را برای تمام گروه‌های تخصصی پزشکی در سطح دانشکده نیز اجرا نمود و به نتایج موثق و معتبرتری دست یافت و در صورت کسب نتایج مثبت به صورت یک الگوی کشوری پیشنهاد نمود.

رضایت داشتند و این روش در ارتقای فهم واژه‌های آماری و روش انجام مطالعه، نگرش مثبت نسبت به مفید بودن ارتباطات بین رشته‌ای، نقد مقاله، ایجاد مهارت نقد مقاله، ایجاد انگیزه بیشتر در پژوهش‌های بعدی، علاقمندی به شرکت در ژورنال کلاب‌های بعدی و توصیه به سایر همکاران جهت شرکت در ژورنال کلاب مؤثر بود.

از لحاظ قابلیت تعمیم و اجرا در سایر مراکز آموزشی

2013; 2(2): 5-9.

References:

1. Scientific Bulletin News. How to hold a successful Journal club. Medical Education Development Center. Jahrom Univ Med Sci. 2009; 2(4): 1. [in Persian]
2. Hosseini M. Journal club and its effective presentation. J Qazvin Univ Med Sci. 2002; (22):92-88. [in Persian]
3. Deenadayalan Y, Grimmer-Somers K, Prior M, Kumar S. How to run an effective journal club: a systematic. J Eval Clin Pract. 2008; 14(5):898-911.
4. Khabbazi A, Hajjaliloo M, Kolahi S, Jafari Nakhjovani MR, Noshad H, Saleh P. A Comparison of learning In Traditional and Evidence Based Journal Clubs. Res Dev. 2013; 2(2): 5-9.
5. Alguire PC. A review of journal clubs in postgraduate medical education. J Gen Intern Med. 1998; 13(5): 347-353.
6. Mohareri RS, Rahimi E, Najafi A, Khashayar P, Khajavi MR, Meysamie AP. Teaching critical appraisal and statistics in anesthesia journal club. QJM. 2009; 102(2):139-41.
7. Kuhn GJ, Wyer PC, Cordell WH, Rowe BH; Society for Academic Emergency Medicine Evidence-based Medicine Interest Group. A survey to determine the prevalence and characteristics of training in Evidence-Based Medicine in emergency medicine residency programs. J Emerg Med. 2005; 28(3):353-9.